

■ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657:620.952:631.11

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ©

О.А. ПОДОЛЯНЧУК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,

Н.І. КОВАЛЬ,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,

Т.В. КОЛЕСНИК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії,
Вінницький національний аграрний університет
(м. Вінниця)

В останні роки все більш очевидною стає енергетична криза, особливо вугільного та газового палива. Традиційні палива отримують з нафти, газу та вугілля. Вважається, що ці природні ресурси є вичерпними, при цьому вартість їх видобутку постійно росте. Все вище перелічене примушує шукати альтернативні види екологічно чистого палива з поновлюваних джерел енергії. Паливна сировина рослинного походження є природною заміною викопної паливної сировини. Таким чином, біомасу можна умовно розділити на три основні види біопалива: тверде (деревина, тріска, гранули, брикети), рідке (біодизель, етанол) і газоподібне (біогаз). Тому на сьогодні є актуальним вивчення та дослідження вирощування біоенергетичних сільськогосподарських культур. Досліджено ряд питань, що потребують подальших уточнень та удосконалень, а саме: економічна сутність наявності та використання біоенергетичних культур, напрямки удосконалення організації та методики обліку та аналізу вирощування біоенергетичних культур. Також авторами проведено теоретичне обґрунтування та практичне удосконалення систем обліку та аналізу вирощування біоенергетичних культур зорієнтованого на потреби забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в сучасних економічних умовах України.

Ключові слова: біоенергетичні культури, енергетична криза, облік витрат, аналітичне дослідження, собівартість.

Рис. 2. Табл. 1. Літ. 10.

Постановка проблеми. Через можливу небезпеку енергетичної кризи в Україні нарешті розпочали переймати досвід перспективних країн світу та поступово розвивати ринок відновлюваних біологічних джерел енергії за допомогою

вирощування біоенергетичних сільськогосподарських культур та, в кінцевому етапі, переробки у біомасу. В процесі цієї діяльності виникло багато суперечностей та ряд проблем, вирішення яких дозволить в повній мірі об'єктивно розкрити природний потенціал нашої держави.

Враховуючи те, що Україна має значний сільськогосподарський потенціал, слід зосередитись на проблемах біоенергії, досвід широкомасштабного виробництва якої уже десятки років мають різні країни, які за природними ресурсами здебільшого поступаються нашим.

При відповідальній організації широке виробництво біоенергетичних культур на території України не тільки можливе, а й досить перспективне. Світовий досвід показує, що виробництво біоенергетичних культур – це сприятлива можливість для економіки кожної країни, зокрема воно дає змогу створювати нові робочі місця не тільки в сільській місцевості, а й у промислових центрах, покращує екологічну ситуацію в країні, регіонах тощо [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку й аналізу виробництва та урожайності біоенергетичних культур як одних із провідних джерел альтернативної енергії зробили провідні вчені-економісти, як вітчизняні (М. Білуха, І. Белова, К. Білецька, Ф. Бутинець, Г. Гелетука, С. Голов, І. Демчак, Ю. Дубневич, Т. Железна, В. Жук, С. Зайка, Т. Ігнат'єва [1], Г. Калетнік [2], Г. Кірейцев, Н. Коваль [4], М. Кужельний, А. Кузьмінський, І. Лукавва, В. Моссаковський [6], Н. Огійчук, К. Пятківська [10], В. Сопко, Л. Сук, Л. Сук, Н. Тлущкевич, Р. Хом'як, Л. Янчева, Л. Середа, Н. Ткаченко, І. Чижма [3], Б. Федорченко, М. Білик), так і зарубіжні (В. Палій, Я. Соколов, А. Шеремет та інші). Проте дане питання є досі актуальним та потребує дослідження як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях.

Формулювання цілей статті. Необхідним є науково-теоретичне обґрунтування та практичне удосконалення систем обліку та аналізу вирощування біоенергетичних культур, зорієнтованого на потреби забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств у сучасних економічних умовах України.

Виклад основного матеріалу. Облік витрат виробництва, облік собівартості продукції є визначальними в загальній системі бухгалтерського обліку. При цьому облік, зокрема в частині управлінського обліку, не обмежується лише самим обліком витрат на виробництво та собівартості в вартісних показниках, регламентованих в нормативних документах. Його зміст є ширшим, виходячи з економічної суті собівартості та витрат та вимог щодо управління господарськими процесами на підприємствах в умовах ринку.

В політекономічному аспекті існує декілька підходів до розгляду витрат виробництва. По-перше, з точки зору всього суспільного виробництва, витрати виробництва поділяються на витрати суспільства і витрати його первинних ланок – підприємств. З позиції суспільного виробництва до витрат належать витрати, що відображені у вартості кінцевої продукції [3].

Вимоги сьогодення визначають новий підхід щодо вивчення методики обліку витрат, собівартості біоенергетичних культур. Нині для сільськогосподарських підприємств постає необхідність розробки системи контролю за собівартістю продукції на основі розширення аналітичності застосовуваних в обліку груп витрат.

З викладеного матеріалу випливає, що облік витрат виробництва біоенергетичних культур та облік собівартості продукції є неупередженими в загальній системі бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах. При цьому облік, зокрема в частині управлінського обліку, не обмежується лише самим обліком витрат на прогнозування, економічний аналіз, калькулювання, облік витрат на виробництво, нормування, планування, регулювання, контроль витрат виробництва та собівартості в вартісних показниках, регламентованих в нормативних документах.

На нашу думку зміст його більш розгалужений, виходячи з економічного тлумачення собівартості та витрат, з вимог по управлінню господарськими процесами на сільськогосподарських підприємствах в умовах ринку. Сукупність методів управління собівартістю повинна, перш за все, передбачати комплексний та системний підхід до дослідження впливу на собівартість та витрати зокрема.

Для обліку витрат при виробництві біоенергетичних культур на сільськогосподарському підприємстві велике значення має економічно обґрунтоване групування витрат в системі аналітичного обліку. При цьому важливо, щоб класифікація витрат відображала особливості галузі діяльності. А саме сезонний характер виробництва та використання специфічних матеріальних ресурсів, притаманних даній галузі рослинництва (насіння, добрива, засоби захисту рослин тощо) [4].

Поняття та основні критерії визнання витрат розкриваються в П(С)БО 16 «Витрати», згідно з яким витрати – це зменшення активів підприємства або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [4; 9].

Прямі виробничі витрати обліковуються на рахунку 23 «Виробництво». Сальдо за рахунком 23 означає незавершене виробництво і відображається в активі балансу.

Аналітичний облік за кожним із субрахунків ведеться за окремими видами виробництв, переділами, партіями в розрізі статей, передбачених Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств.

Синтетичний облік для процесу виробництва біоенергетичних культур здійснюють на таких рахунках: 23 «Виробництво», до якого створюють субрахунок 231 «Рослинництво». За економічним змістом він належить до групи рахунків господарських процесів, за призначенням і структурою – до групи операційних, калькуляційних рахунків.

Проте в Наказі про облікову політику вказують розгалуження субрахунку 231 «Рослинництво», наприклад, 231.1.1 «Соняшник», або ж 231.1.2 «Соя». Така аналітика корисна для сільськогосподарських підприємств, які якісно та ефективно ведуть управлінський облік.

Субрахунок 231 активний на початок року, активно-пасивний – протягом року. При здійсненні витрат дебетують рахунок 231, а кредитують різні рахунки залежно від видів витрат. Готову продукцію оприбутковують з кредиту рахунку 231 в кореспонденції рахунків 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» аналітичний рахунок «Насіння соняшнику», 208 «Матеріали сільськогосподарського

призначення». На дебеті субрахунку 231 «Рослинництво» обліковують: витрати минулого року під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай майбутнього року [5; 7].

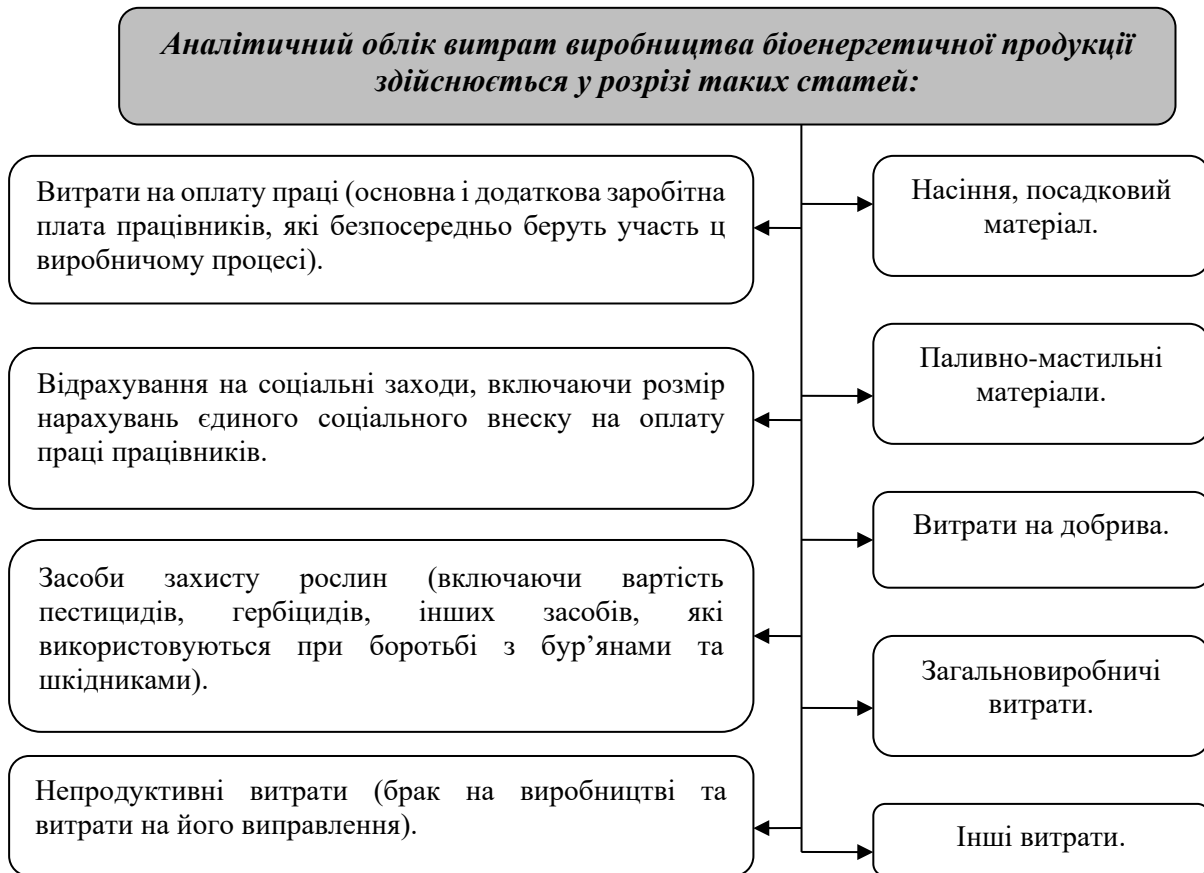

Рис.1. Складові аналітичного обліку виробництва біоенергетичної продукції

Рахунок 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» є активним, за дебетом відображається надходження продукції, а за кредитом – її вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі.

На кредиті субрахунку 231 «Рослинництво» протягом звітного року відображають оприбуткування сільськогосподарської продукції від урожаю за плановою собівартістю. При цьому і витрати, і вихід продукції обліковуються наростаючим підсумком з початку року. Після визначення в кінці звітного року фактичної собівартості продукції планову собівартість коригують до рівня фактичної (розраховують калькуляційні різниці). Після списання калькуляційних різниць за кредитом субрахунку 231 «Рослинництво» цей субрахунок закривається, за виключенням аналітичних рахунків, на яких обліковуються витрати під урожай майбутнього року.

Регістрами синтетичного обліку виробництва соняшнику є Журнал-ордер та відомість по рахунку 231 «Рослинництво». Слід зазначити, що даний регістр одночасно є регістром аналітичного і синтетичного обліку: ліва сторона регістру – відомість, яка забезпечує відображення дебетової сторони рахунка, права – журнал-ордер, який розкриває кредитову сторону рахунку.

Прийняття П(С)БО 30 «Біологічні активи» внесло зміни в порядок обліку сільськогосподарського виробництва, зокрема змінився порядок його відображення на рахунках бухгалтерського обліку [6].

Одна із основних проблем полягає у тому, що певну частину основних витрат, що стосуються вирощування біоенергетичних культур, протягом року неможливо віднести на той чи інший об'єкт калькулювання. Тому, для реального відображення витрат їх попередньо обліковують протягом року у складі загальновиробничих, а в кінці звітної періоду відносять на певні види біоенергетичних культур шляхом розподілу. В процесі організації обліку витрат при виробництві такої продукції виникає наступна кореспонденція господарських операцій (табл. 1).

Таблиця 1

Відображення виробництва біоенергетичних культур на рахунках бухгалтерського обліку

№ г/о	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано заробітну плату працівникам	231	661
2	Списано насіння на посів	231	208, 27
3	Списано палива на обробіток ґрунту	231	208
4	Списано вартість послуг допоміжних виробництв	231	234
5	Розподілено загальновиробничі витрати	231	911
6	Оприбутковано продукцію рослинництва	27	231

Джерело: [7]

Великою проблемою в частині обліку витрат рослинництва на сільськогосподарських підприємствах України є проблема повноти відображення витрат у системі обліку. Ця проблема залежить від таких факторів, як державна влада України, система оподаткування, тіньовий сегмент виробництва [7].

Для обліку основних виробництв біоенергетичних культур (субрахунок 231 «Рослинництво») передбачено ведення Звіту № 5.5 с.-г. про витрати та вихід продукції основного виробництва; промислових, допоміжних виробництв, витрат на утримання та експлуатацію машин та обладнання (рахунок 23 «Виробництво») та інших виробництв – Звіту № 5.6 с.-г. про витрати та вихід продукції (робіт, послуг) інших виробництв.

Показники звітів № 5.5 с.-г., 5.6 с.-г. за кредитом аналітичних рахунків виробництв переносяться у Зведену відомість № 5.10 с.-г. до Журналу-ордеру № 5 В с.-г. в межах галузей виробництв та структурних підрозділів [8].

Послідовністю відображення в обліку витрат і виходу продукції рослинництва показано на схемі (рис. 2).

За синтетичними рахунками с/г підприємства, які мають досить великі масштаби виробництва біоенергетичних культур та значну кількість щомісячних записів господарських операцій щодо них, аналітичний облік ведуть в допоміжних відомостях і виробничих звітах, підсумки яких потім переносять в журнал-ордер № 5 В с.-г.

Рис. 2. Послідовність технологічного процесу відображення в обліку витрат і виходу продукції рослинництва за журнально-ордерною формою обліку
Джерело: [4; 8]

В кінці місяця підсумкові дані кредитових оборотів сільськогосподарського підприємства з журналу-ордера № 5В с.-г. переносять в Головну книгу. Дебетові обороти відповідного синтетичного рахунку (23, 90, 91, 92, 93) підраховують після закінчення реєстрації записів в Головній книзі.

В журналі-ордері № 5В с.-г. передбачена типова кореспонденція за кредитом рахунків бухгалтерського обліку. Дані реєстрів приведено у відповідність до показників періодичної та річної звітності.

На підставі даних Виробничих звітів складається також оборотна відомість №10.3 с.-г. за рахунками виробничих витрат, яка передбачає відображення початкового залишку, обігу за дебетом і кредиту, залишок на кінець звітного періоду для кожного об'єкта аналітичного обліку в рослинництві.

Як правило, площі під загиблими культурами пересіваються іншими сільськогосподарськими біоенергетичними культурами. У зв'язку з цим при списанні цих витрат слід враховувати, що списуються тільки повторювані витрати на витрати від стихійного лиха: вартість насіння, витрати на передпосівну обробку ґрунту, посів та інші роботи, які виконуються повторно при пересіві новою біоенергетичною культурою. При цьому дебетується рахунок 947 «Нестачі і втрати від псування втрати цінностей» і кредитується субрахунок 231 «Рослинництво» (та виокремлюється новий аналітичний рахунок «Загубла культура»).

У галузі рослинництва є витрати, які в момент їх здійснення неможливо віднести на відповідну культуру, оскільки вони пов'язані з вирощуванням декількох сільськогосподарських культур. До них відносять: амортизаційні відрахування за

основними засобами, які використовуються у рослинництві і підлягають розподілу; витрати на ремонт основних засобів рослинництва, які підлягають розподілу; витрати зі зрошення та з осушення; витрати з утримання полезахисних лісових смуг тощо. Особливість цих витрат полягає в тому, що вони повністю розподіляються у звітному році і, відповідно, не переходять на наступний рік як незавершене виробництво.

Суми, що відносяться в дебет рахунків (23, 90, 91, 92, 93), аналітичний облік за якими ведуть в інших журналах-ордерах, відомостях тощо при потребі групують в необхідному розрізі в аркушах-розшифровках. Записи в них здійснюють за даними документів, підсумками за день або більш тривалий період, а в необхідних випадках - на підставі окремих документів з коротким поясненням змісту операції [1; 8].

По закінченні звітної місяця, заповнені аркуші-розшифровки передають працівнику, який веде журнал-ордер № 5В с.-г. або відомості.

Помилки, виявлені в регістрах до підведення підсумків, виправляють коректурним способом, а після підведення підсумків, але до внесення їх в Головну книгу, виправляють на підставі бухгалтерської довідки з відображенням у вільних рядках або графах. Після запису підсумків журналу-ордера № 5В с.-г. в Головну книгу, виправлення в них за поточний місяць не допускаються, а необхідні записи оформляють бухгалтерською довідкою і заносять в Головну книгу в наступному місяці.

Згідно з інформацією, що подана в Методичних рекомендаціях, загальновиробничі витрати не поділяються на змінні й постійні [9; 10], проте визначаються розподілені загальновиробничі витрати, оскільки собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) відповідно до П(С)БО 16 складається з виробничої собівартості продукції (C_B), яка була реалізована впродовж звітної періоду, нерозподілених загальновиробничих витрат ($B_{НЗ}$) та наднормативних виробничих витрат ($B_{НН}$):

$$C_p = C_B + B_{НЗ} + B_{НН}. \quad (1)$$

І лише наприкінці року визначають нерозподілені загальновиробничі витрати. Для цього можна скористатися формулами:

$$C_{T_3} = \frac{\sum ZB_{Н}}{\sum K_{Н}}; \quad (2)$$

$$ZB_i = K_{\phi} \cdot C_{T_i}; \quad (3)$$

де C_{T_3} – нормативна ставка загальновиробничих витрат на одиницю продукції;

$\sum ZB_{Н}$ – загальновиробничі витрати за нормальною урожайністю;

$\sum K_{Н}$ – кількість продукції за нормальною урожайністю;

ZB_i – розподілені загальновиробничі витрати виду продукції;

K_{ϕ} – фактична кількість продукції.

Необхідність розподілу загальновиробничих витрат для віднесення їх до виробничої собівартості обумовлюється наявністю на підприємстві залишків незавершеного виробництва і готової продукції та необхідністю їх належної оцінки (не лише за прямими, але й за сукупними виробничими витратами).

Сучасне життя та зміни у світовому господарюванні призвели до того, що сьогодні поняття продовольчої та енергетичної безпеки перебувають у тісному взаємозв'язку. При виробництві біопалива необхідним є використання сільськогосподарських культур, що викликає ряд протиріч та піднімає питання продовольчої безпеки.

Україна володіє 9% світових запасів чорноземів. Площа угідь, придатних для виробництва високоякісної біоенергетичної сировини, сягає майже 37 млн. гектарів [1]. Проте, варто пам'ятати, що розвиток агропромислового виробництва неможливе без енергетичного забезпечення, біоенергетичний комплекс і розвиток сільського господарства знаходяться у прямій залежності одне від одного. Тому сьогодні варто особливу увагу приділити не просто розвитку біоенергетики, а раціональному розподілу сільськогосподарських угідь між продовольчими культурами та енергетичними. Проте, це неможливо без існування відповідальної і послідовної державної політики як в аграрній, так і в біопаливній галузі зокрема.

Висновки. Отже, для ефективності відображення обліку витрат при виробництві біоенергетичних культур потрібно врахувати усі чинники, які впливали на процес виробництва та витрати, які були понесені протягом усього звітного періоду. Саме тоді можна буде побачити реальний ефективний результат щодо виробництва біоенергетичних культур.

Також необхідно внести до П(С)БО 16 «Витрати» деякі норми для витрат при вирощуванні продукції рослинництва: включення до виробничої собівартості сільськогосподарської продукції протягом звітного року загальновиробничих витрат саме за нормативними ставками (виходячи з нормальної урожайності, тис. т); визначення нерозподілених загальновиробничих витрат сільськогосподарського виробництва наприкінці року.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків, увести спеціальну норму для закриття рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» на сільськогосподарських підприємствах наприкінці звітного року.

Привести у відповідність до П(С)БО 16 Методичні рекомендації з калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств шляхом тотожного формулювання поняття прямих витрат та класифікації статей витрат за чотирма складовими виробничої собівартості продукції (робіт, послуг). Це забезпечить дотримання єдиних методологічних засад формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Ігнат'єва Т.Г. Виробництво і споживання біодизеля в аграрних підприємствах України / Т.Г. Ігнат'єва // Економіка АПК. – 2011. – №4 – С.32-36.
2. Калетнік Г. М. Біопаливо: продовольча, енергетична та екологічна безпека України / Г. М. Калетнік // Біоенергетика. – 2013. – № 2. – С. 12-14.
3. Чижма І.А. Організація обліку виробництва продукції рослинництва / В.М. Краєвський, І.А. Чижма // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(4). – С. 388-392.
4. Коваль Н.І. Проблеми відображення обліку витрат при виробництві біоенергетичних культур / Н.І. Коваль, О.Л. Пророчук // Проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: Матеріали 5 Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців. 2015. – Вінниця, 2015. – С. 82-85.
5. Офіційний сайт Міжнародної федерації бухгалтерів : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifac.org>.
6. Моссаковський В. Концепція побудови управління витратами у сільськогосподарських підприємствах / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал. – 2009. – № 6. – 143 с.

7. Щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств: Методичні рекомендації / затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. №90 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html.

8. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: затв. Наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/big/text/1528/pg1.htm>.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. №318. Електронний ресурс: [Режим доступу] - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

10.Пятківська К.В. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження/ К.В. Пятківський // Управління розвитком. – 2014. – №4 (167). – С. 100-102.

Список джерел у транслітерації/References

1. Ihnatieva T.H. Vyrobnystvo i spozhyvannia biodyzelia v ahrarnykh pidpryemstvakh Ukrainy/ T.H. Ihnatieva // Ekonomika APK.-2011.-№4- S..32.

2. Kaletnik H. M. Biopalyvo: prodovolcha, enerhetychna ta ekolohichna bezpeka Ukrainy / H. M. Kaletnik // Bioenerhetyka. – 2013. – № 2. – S. 12–14.

3. Chyzhma I.A. Orhanizatsiia obliku vyrobnystva produktsii roslynnytstva / V.M. Kraievskiy, I.A. Chyzhma // Ekonomichni nauky. Ser.: Oblik i finansy. – 2013. – Vyp. 10(4). – S. 388-392.

4. Prorochuk O.L. Problemy vidobrazhennia obliku vytrat pry vyrobnystvi bioenerhetychnykh kultur / N.I. Koval, O.L. Prorochuk // Problemy oblikovoho, kontrolnoho i analitychnoho zabezpechennia upravlinnia pidpryemstvom: Materialy 5 Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh naukovtsiv. 2015. – Vinnytsia, 2015. – S. 82 – 85.

5. Ofitsiyni sait Mizhnarodnoi federatsii bukhhalteriv : [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ifac.org>.

6. Mossakovskiy Valerii. Kontseptsiiia pobudovy upravlinnia vytratamy u silskohospodarskykh pidpryemstvakh / V. Mossakovskiy // Bukhhalterskyi oblik i audyt: Naukovo–praktychnyi zhurnal. – 06/2009. – № 6. – 143 s.

7. Shchodo zastosuvannia rehistriv zhurnalno-ordernoi formy obliku dlia silskohospodarskykh pidpryemstv: Metodychni rekomendatsii / zatverdzheno nakazom Ministerstva ahrarnoi polityky Ukrainy vid 4 chervnia 2009 r. №90 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html.

8. Metodychni rekomendatsii z planuvannia, obliku i kalkuliuvannia sobivartosti produktsii (robit, posluh) silskohospodarskykh pidpryemstv : zatv. Nakazom Ministerstva ahrarnoi polityky Ukrainy vid 18 travnia 2001 r. № 132 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://uazakon.com/big/text/1528/pg1.htm>.

9. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 16 «Vytraty» Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 31.12.1999r. №318. Elektronnyi resurs: [Rezhym dostupu] - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

10.Piatkivska K.V. Analiz sobivartosti silskohospodarskoi produktsii ta shliakhy yii znyzhennia/ K.V. Piatkivskiy // Upravlinnia rozvytkom. – 2014. - №4 (167). – S. 100-102.

**ANNOTATION
BASIC ASPECTS OF REGISTRATION-ANALYTICAL PROVIDING OF
PRODUCTION OF BIOPOWER CULTURES AT AGRICULTURAL
ENTERPRISES**

PODOLYANCHUK Olena,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Department of account and taxation in industries of economy,*

KOVAL Natalia,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Departments of account and taxation in industries of economy,*

KOLESNIK Tetyana,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Department of administrative management and alternative energy sources,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)*

In recent years the power crisis is becoming more clear, especially concerning coal and gas. Traditional fuels are obtained from oil, gas and coal. They are considered to be exhaustible natural resources, besides the cost of their production grows constantly. This compels to search alternative kinds of ecologically clean fuel produced from renewable energy sources. Fuels of plant origin should become natural replacement for fossil fuels. Thus, biofuels can be divided into three basic types: hard (wood, wood chips, granules, preforms), liquid (biodiesel, ethanol) and gaseous (biogas). Therefore today studying the problems of growing energy agricultural crops becomes actual. A number of questions need subsequent clarifications and improvements, namely: economic essence of availability and use of power crops, improvement of methods of accounting and analysis of growing power crops. The authors also provide theoretical grounds and ways for practical improvement of the systems of accounting and analysis of growing power crops what may contribute to higher competitiveness of agricultural enterprises in present-day economic conditions of Ukraine.

Key words: organic cultures, power crisis, account of charges, analytical research, prime price .

Tabl. 1.Lit. 10.

**АННОТАЦИЯ
ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОГО
ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОИЗВОДСТВА БИОЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КУЛЬТУР В
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ**

ПОДОЛЯНЧУК Елена Анатольевна,
*кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики,*

КОВАЛЬ Наталья Ивановна,
*кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики,*

КОЛЕСНИК Татьяна Васильевна,
*кандидат экономических наук,
доцент кафедры административного менеджмента
и альтернативных источников энергии,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

В последние годы все более очевидным становится энергетический кризис, особенно угольного и газового топлива. Традиционные виды топлива получают из нефти, газа и угля.

Считается, что эти природные ресурсы являются исчерпаемыми, при этом стоимость их добычи постоянно растет. Все выше перечисленное заставляет искать альтернативные виды экологически чистого топлива из возобновляемых источников энергии. Топливное сырье растительного происхождения является естественной заменой ископаемого топливного сырья. Таким образом, биомассу можно условно разделить на три основных вида биотоплива: твердое (древесина, щепа, гранулы, брикеты), жидкое (биодизель, этанол) и газообразное (биогаз). Поэтому сегодня изучение и исследование выращивания биоэнергетических сельскохозяйственных культур является актуальным. Изучено целый ряд вопросов, которые нуждаются в последующих уточнениях и усовершенствованиях, а именно: экономическая сущность наличия и использования биоэнергетических культур, направления усовершенствования организации и методики учета и анализа выращивания биоэнергетических культур. Также авторами проведено теоретическое обоснование и практическое усовершенствование систем учета и анализа выращивания биоэнергетических культур, которое ориентируется на потребности обеспечения конкурентоспособности сельскохозяйственных предприятий в современных экономических условиях Украины.

Ключевые слова: биоэнергетические культуры, энергетический кризис, учет расходов, аналитическое исследование, себестоимость.

Рис.2. Табл. 1. Лит. 10.

Інформація про авторів

ПОДОЛЯНЧУК Олена Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: podolianchuk_1@i.ua).

КОВАЛЬ Наталія Іванівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

КОЛЕСНИК Тетяна Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: sergej.kolesnik@gmail.com).

Olena Podolyanchuk - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Accounting and Taxation in the Fields of Economy Department, National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: podolianchuk_1@i.ua).

Natalia Koval - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Accounting and Taxation in the Fields of Economy Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: Natkov@i.ua).

Tetyana Kolesnik - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: sergej.kolesnik@gmail.com).

ПОДОЛЯНЧУК Елена Анатолієвна – кандидат економічних наук, доцент кафедри учета и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Солнечна, 3, e-mail: podolianchuk_1@i.ua).

КОВАЛЬ Наталия Ивановна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Солнечна, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

КОЛЕСНИК Татьяна Васильевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Солнечна, 3, e-mail: sergej.kolesnik@gmail.com).

